

قرآن

کتاب آسمانی

پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله

آیت الله العظمی مظاهری
ریاست حوزه علمیه اصفهان

مقدمه :

قرآن کریم کتاب آسمانی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله برای انسان سازی است ؛ آموزه های معنوی و رهنمودهای الهی کتاب همیشه جاوید (قرآن) برای انسان سازی و جامعه سازی نازل شده است که در صورت معرفت طلبی و هدایت یابی و تفکر و تدبر و عمل به فرامین بلند و حیاتبخش آن در عرصه ی زندگی علمی و عملی و با فضا سازی و فرهنگ سازی این آموزه ها زمینه برای کنترل غرائز انسانی و پیشگیری از گناه و جرم فراهم آمده و امنیت و آرامش در زندگی انسان برقرار می شود و حیات طیبه قرآنی استقرار می یابد.

بهره گیری از فرصت ها برای فضا سازی قرآنی :

فرصت ها را باید با تمام وجود به فضایی برای سوق دادن مخاطبان قرآن به ویژه نسل هدایت طلب جوان به سمت وحی و تعالیم و حیانی و معارف الهی ، تبدیل کرد و در شرائطی که در دنیای کنونی ، تمام همّت مخالفان و دشمنان

ادیان الهی و کتب آسمانی به انحراف بشریت از ایمان و معنویت و خداگرایی و توحید باوری، معطوف می شود و تمام ابزارهای تبلیغاتی و رسانه ای گوناگون برای ترویج یکپارچه سازی فرهنگ جهانی؛ که در حقیقت استیلای فرهنگ سلطه‌ی استکباری است به کارگیری و هزینه می شود. طبعاً بشریت در پدید آوردن یک زندگانی انسانی و تسلاً بخش، متناسب با رشد طوفانی و شگفت آور علم، خود را ناکام و بلکه عاجز می بیند و از سر حسرت و ناامیدی به راه آرمانی به کف آوردن یک روح آباد می اندیشد روحی که ویژگی‌های اساسی اش: «آرامش، امید و شادی» است.

و اینجاست که همه‌ی راه‌های پیش روی انسان، به تدریج، به طریقه‌ی توحید و راه دین و مسیر خدا باوری می‌گراید و انسانی که در کشاکش دنیای مدرن امروز، و در زیر همه‌ی فشارهای روحی و روانی و در سنگینی فضای ناکامی و ناامیدی، به پختگی نزدیک شده است، آنچه را در دوران غرور جاهلانه‌ی آغاز شکوفایی علم به فراموشی سپرده، دوباره باز می‌جوید و به سوی دین و معنویت باز می‌گردد.

قرآن کریم این بازگشت مبارک را امری فطری تلقی می‌کند و آن را برخاسته از فطرت الهی انسان بر می‌شمارد و سر تافتن از آن را عهدشکنی و ناسپاسی آشکار می‌داند.

﴿وَ إِذْ أَعَشَيْهِمْ مَوْجٌ كَالظُّلُمِ اللَّيْلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ﴾ (۱)

در این زمینه، آیات متعدد دیگری، با همین مضامین وجود دارد که تدبر و تفکر در آن برای همه‌ی پیروان قرآن به ویژه نسل معنویت‌گرای جوان ضرورت دارد.

امروز، فرصتی تاریخی و استثنائی در جامعه بشری عموماً و در کشور اسلامی ما خصوصاً، فراهم آمده است تا انسان، خود را در معرض وحی و قرآن قرار دهد و این کتاب راهگشای انسان ساز، قدرت و چیرگی بلامنازع خود را را هدایت فکر و عمل و امنیت روح و ضمیر و آرامش بخشی دل و جان بشریت نشان دهد. ولی بی تردید این آرمان بزرگ، متوقف بر آن است که ما خود را به

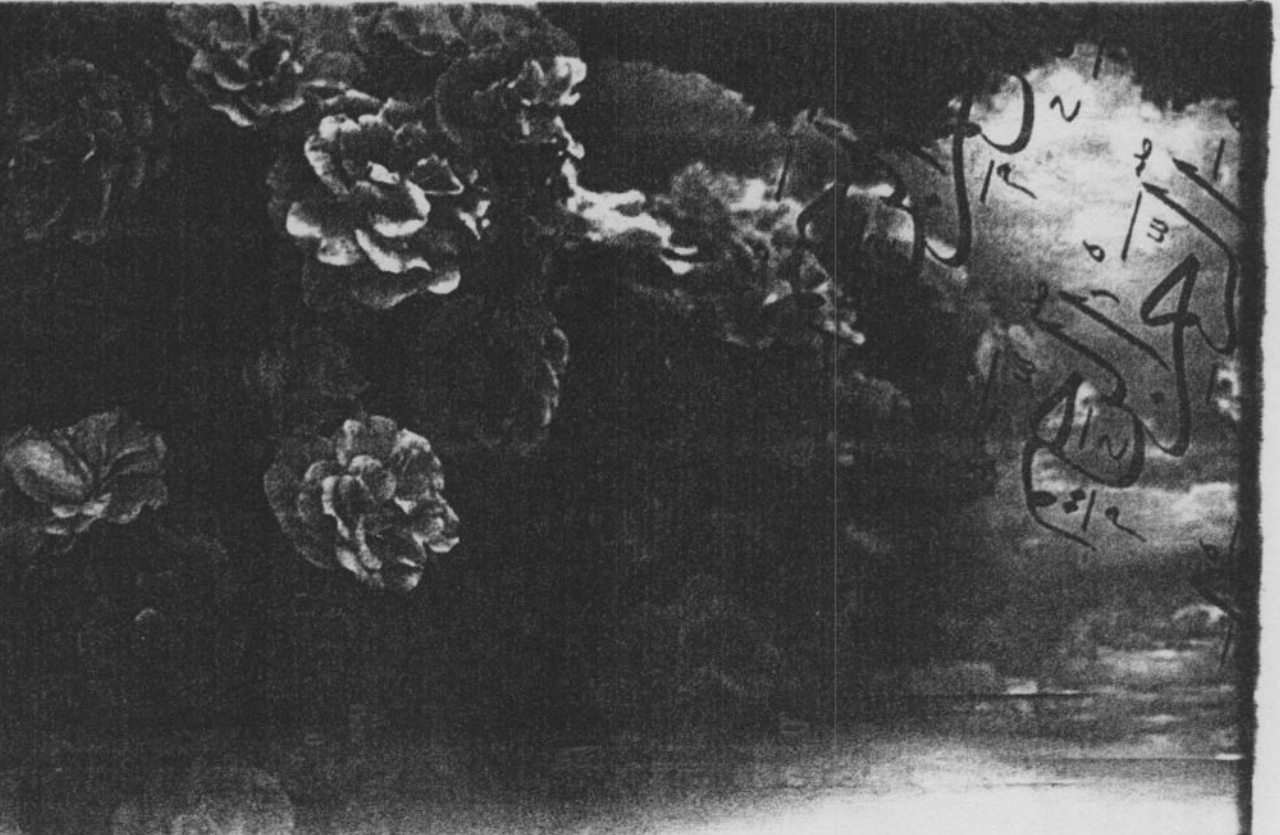

چشمه‌ی جوشان معرفت و هدایت قرآن مأنوس نماییم و از تدبر در آن غفلت نورزیم ﴿أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا﴾^(۲)

فرهنگ سازی تفکر و عمل به قرآن کریم :

همه‌ی ما به قرآن عشق می‌ورزیم و احترام می‌کنیم اما بی شک کسانی که همواره قرآن را در معرض تفکر و عمل خود قرار داده‌اند کند و برای رفع این نقیصه بزرگ، در گام اول باید جوانان و نوجوانان را با متن و ترجمه این کتاب الهی آشنا کرد و از شربت گوارای معارف حیات بخش و حیانی به ذائقه آنان، چیزی چشاند و آنگاه در قدم بعدی جلوه‌های گوناگون این معارف والا را برای آنان به زبان و بیان مناسب ترسیم و تبیین کرد تا نسل عزیز جوان، در عمل اثرات قرآن را در متن زندگی خود با تمام وجود لمس کنند.

گام‌های دیگری نیز هست، که مهم‌ترین آن سوق دادن نسل جوان به تفکر و تدبّر در قرآن، تحت نظارت استادان شایسته است و برای رسیدن به این امور باید برنامه‌ریزی همه‌جانبه‌ای انجام پذیرد. همچنین مسئلت توفیق تمسک فکری و عملی هر چه بهتر و بیشتر به قرآن و عترت از خداوند قرآن و برخوردارگی از نعمت بزرگ آبادانی روح در تمام شئون زندگی فردی و اجتماعی در سایه تدبّر و تمسک به قرآن و عمل به فرامین زندگی ساز آن از دیگر گام‌هاست قرآن مجید

می فرماید: ﴿ فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ؛ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴾ (۳)

« کدامیک از ما به ایمنی و سلامت سزاورتریم، اگر شما فهم سخنی می کنید ؟ آنکس که به خدا شرک می ورزد یا آنکه ایمان به خدا آورده و ایمان خود را به ظلم و ستم نیالوده (آلوده به شرک نکرده)؛ ایمنی و سلامت از آن مومنان است که به حقیقت هدایت یافته اند . »

عمل به قرآن راه پیشگیری از جرم و فساد:

قرآن کریم کتاب انسان سازی است از این رو به میزانی که هر انسان مسلمان به این مجموعه مقدس عمل نماید و فرامین بلند و حیاتبخش آن را در عرصه‌ی زندگی علمی و عملی خود اجراء کند ، به همان میزان به خداوند سبحان نزدیک شده است.

قرآن مجید ، راه پیگیری از جرم و فساد در جامعه را نماز و عبودیت خدای متعال بر می شمارد و تصریح می فرماید که :

﴿ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ﴾ (۴) باید این اصل زندگی ساز به عنوان یک برنامه اساسی در اندیشه و رفتار مسلمانان بروز و ظهور جدی پیدا کند و

مخاطبان قرآن بدانند که هیچ عاملی برای پیشگیری از گناه و جرم و کنترل غرائز انسانی، همانند ایمان قلبی و عبودیت و بندگی حضرت باری تعالی وجود ندارد و سایر عوامل هم اگر متکی به این عامل مهم نباشند، تأثیر کامل و همیشگی نخواهند داشت. عمل هر چه بهتر به دستورات قرآن کریم و تبعیت از مفسران حقیقی این کتاب عظیم یعنی پیامبر اکرم ﷺ و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام راهبرد ماندگار پیشگیری از جرم و فساد در جامعه اسلامی است.

مسابقه برای رسیدن به حیات طیبه قرآنی:

قرآن کریم حیات طیبه را در پرتو پذیرش دعوت خدا و پیامبر اعظم ﷺ می داند: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ﴾^(۵) و همه مخاطبان قرآن باید در میدان عملی این مسابقه شرکت و طالب نظام حیات بخش قرآن و عترت باشند و به مصداق حقیقی ﴿ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ﴾^(۶) و نمونه عینی ﴿ وَ سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْرِهِ مِنْ رَبِّكُمْ ﴾ نهایت فکر و تلاش و برنامه ریزی را با الطاف خداوند سبحان به عمل آورند.

هدایت و امنیت واقعی در سایه قرآن و عترت:

در فرهنگ قرآن کریم، برقراری امنیت به معنای مطلق آن، اعم از امنیت ظاهری و امنیت روانی در گرو تبعیت از هدایت الهی ترسیم شده است ﴿ ... فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴾^(۸) این معنای عمیق قرآنی، بارها و بارها با عبارات مختلف در کتاب آسمانی پیامبر اعظم ﷺ تکرار شده است.

قرآن کریم، هدایت الهی را نیز تبیین کرده است « قرآن و عترت » دو رکن رکن هدایت و دو اصل اصیل جدایی ناپذیر برای رسانیدن انسان به سر منزل امنیت و ایمان هستند قرآن و عترت دو ثقل بزرگ دین^(۹) و دو امانت خطیر خداوند متعال است که محور هدایت همه ی بشریت است.

قرآن کریم از سویی تصریح می کند که ﴿ جَعَلْنَا نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا ﴾^(۱۰) و بدین ترتیب خود را به عنوان کتاب نور و کتاب هدایت معرفی می کند و از سوئی دیگر تصریح می کند که ﴿ وَ جَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا ﴾^(۱۱) و با این بیان، عترت

قرآن، کتاب آسمانی پیامبر اعظم (ص)

طاهره را نیز به عنوان رکن دیگر هدایت بشریت معرفی می فرماید.

بنابراین برقراری امنیت در همه ی اشکال و زوایای آن ، جز در سایه ی تبعیت و پیروی همه جانبه از هدایت الهی به دست نمی آید و هدایت الهی نیز بنابر آنچه گفته شد جز از مسیر قرآن و عترت، حاصل نمی گردد و فقط کسانی که در این مسیر قرار می گیرند به امنیت حقیقی دست خواهند یافت. از همین روست که ابراهیم خلیل الله که صلوات خداوند بر او و بر همه ی انبیاء و اولیاء باد!

پس از آنکه مخلصانه و حنیفانه ، ندای ﴿ لَا أُحِبُّ الْآفَلِينَ ﴾^(۱۲) سر داد و همه مظاهر شرک و همه آنچه با توحید حضرت حق، منافی بود را کنار زد، در احتجاج با قوم خود پرسشی بزرگ را مطرح ساخت که ﴿ فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾^(۱۳) به راستی کدامین گروه سزاوار امنیت و ایمنی هستند و کدام قوم و ملت، دستاورد بزرگ امنیت را در میان خود خواهند داشت ؟ و آنگاه حضرت ابراهیم علیه السلام پاسخ این سؤال اساسی را برای همه ی بشریت داده است ﴿ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴾^(۱۴)

در این پاسخ روشنگر نیز امنیت در کنار عنصر هدایت، ترسیم می شود و این دو مؤلفه ی عمیق قرآنی باز هم در کنار یکدیگر قرار می گیرد و تصریح می شود که تنها پیروان تعالیم الهی و حق طلبان و عدالت خواهان به نعمت امنیت دست خواهند یافت.

آنچه گذشت فقط قطره ای از دریای بی انتهای معارف قرآنی در زمینه امنیّت و هدایت است.

پی نوشت ها :

۱) سوره لقمان / آیه ۳۲	۸) سوره بقره / آیه ۳۸
۲) سوره محمد / آیه ۲۴	۹) اشاره به حدیث مشهور تقلین منقول از پیامبر اعظم (ص)
۳) سوره انعام / آیات ۸۱ و ۸۲	۱۰) سوره شوری / آیه ۵۲
۴) سوره عنکبوت / آیه ۴۵	۱۱) سوره انبیاء / آیه ۷۳
۵) سوره انفال / آیه ۲۴	۱۲) سوره انعام / آیه ۷۶
۶) سوره مائده / آیه ۴۸	۱۳) سوره انعام / آیه ۸۱
۷) سوره حدید / آیه ۲۱	۱۴) سوره انعام / آیه ۸۲